

Vasu on valmis

– tervetuloa mediakasvatus!

Opetushallitus antoi lokakuussa 2016 määräyksen uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista (vasu), jotka tulevat käyttöön syksyllä 2017. Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (TVT) ovat mukana uusina asioina, ja mediakasvatuksen pedagogiikka kulkee vahvasti läpi perusteiden. Vasu velvoittaa varhaiskasvatusta samoin kuin opetussuunnitelmat kouluja. ”Kuuluuko media varhaiskasvatukseen” on siis menneen maailman kysymys. **Nyt on aika pohtia, millä tavalla mediakasvatus otetaan parhaiten pedagogisiin käytäntöihin.**

Medialukutaito on vasussa osa monilukutaitoa, jota kuvataan maailman ymmärtämisen ja vuorovaikutuksen keskeiseksi perustaidoksi. Lasten kanssa tulee paitsi tutustua medioihin ja pohtia niitä, myös tuottaa mediaa itse. Näin edistetään esimerkiksi kuvallista ilmaisua sekä yhteisössä toimimisen taitoja. Omana osuutenaan mediakasvatus kuuluu ”minä ja meidän yhteisömme”-nimiseen oppimisen alueeseen. Lisäksi TVT-osaamisen tukeminen kehittää mediataitoja, kuuluvathan laitteet ja niiden sisällöt osaksi mediaa.

Mediakasvatukselle ei ole alaikäraja, vaan se kuuluu kaikille lapsille. Kuten muukin kasvatus, myös mediakasvatus suunnitellaan lasten ikä- ja kehitystasoon sopivaksi. Pienten kanssa lähdetään pienestä liikkeelle ja taitojen karttuessa tartutaan haastavampiin aiheisiin. **Mediaa voidaan vasun mukaan käsitellä esimerkiksi leikkimällä, keskustelemalla, draaman keinoin ja omia kuvia tekemällä – kaikki varhaiskasvatuksessa jo tuttuja menetelmiä.** TVT:n ope-

tuskäyttö on monelle uutta, mutta alkuun pääsee vaikka tietokoneen tekstinkäsittelyohjelmalla tai millä tahansa kameralla, jolla voi ottaa videoita.

Toiminnan taustalla olevat kasvatustavoitteet ja tekemisen prosessi ovat tärkeämpiä kuin näytävä lopputulos. Siksi jokaisen työyhteisön pitäisi pystyä vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: ”mitä toivomme, että lapset oppivat mediakasvatuksen myötä” ja ”näkyvätkö tavoitteemme siinä, miten teemme työtämme”. Mediakasvatuksessa tulee oppia paitsi median avulla, myös – ja erityisesti – mediasta. Kuinka lasten ymmärrys mediasta kehittyy varhaiskasvatuksessa?

Mediakasvatuksen suhteen vasu näyttää hienolta. **Lähtökohtina ovat lasten elämä ja kiinnostuksen kohteet.** Jo pienestä pitäen lapsi viestii moninaisin tavoin ja tutkii maailmaa kaikilla aisteillaan. Monilukutaito jos mikä on siis lapsille luontainen tapa toimia. Puhelimet, kamerat, tietokoneet, telkkarit ja muut mediat taas ovat ihan tavallinen osa nykypäivän elinympäristöjä. Mediakasvatus ei siis ”tuo” mediaa lasten elämään, vaan tietoisien ja tavoitteellisen pedagogiikan tukemaan lapsia heidän kasvussaan median parissa.

Tästä materiaalista löydät valikoiman varhaiskasvatukseen sopivia mediakasvatustehtäviä. Kukin tehtävä on osa suurempaa, verkossa vapaasti saatavana olevaa materiaalikokonaisuutta. **Kaikki materiaalit ovat saatavilla osoitteessa mediataitokoulu.fi.**

Tervetuloa mukaan Mediataitoviikkoon!

Mediakartan tuntijat – tunteita ja mediaa käsittelevä mediakasvatusmateriaali

Tietoa, toimintamalli ja tehtäviä, joiden tavoitteena on kehittää media- ja monilukutaitoa sekä oppia tunnistamaan ja tiedostamaan median herättämiä tunteita ja niiden vaikutuskeinoja myös tekemällä omia mediasisältöjä.

Miltä tunteet näyttävät?

- Menkää peilin eteen tutkimaan ja matkimaan erilaisia tunteita. Miltä näyttää, kun on surullinen, iloinen tai vaikkapa tuntee jännitystä?
- Anna yhdelle lapselle ”salatunne”, jota hän esittää muille puhumatta. Voitte käyttää esimerkiksi tunnesymboleita tai voit kuiskata tunnetilan. Kun tunne on arvattu, vaihtuu esitysvuoro. Voitte myös keskustella, mistä ohjelmasta, tarinasta tai pelistä tuli viimeksi tällainen olo.
- Pyydä lapsia valitsemaan lehdistä erilaisia kuvia ihmisistä. Tarkastelkaa kuvia rauhassa. Kuka näyttää iloiselta, näyttääkö joku surulliselta, entä vihaiselta? Tuliko ryhmässä erimielisyyttä siitä, mitä tunnetta mikäkin kuva edustaa? Mistä se voisi johtua?

Koko materiaali, media-aiheisia värityskuvia sekä pelilauta oman pelin keksimistä varten osoitteessa: mediataitokoulu.fi/mediakartantuntijat

Miten internet toimii?

Netin perusasioista kertova opas on suunnattu päiväkotij- ja alakouluikäisille lapsille – ja muillekin aiheesta kiinnostuneille! Oppaan lukemisen jälkeen tiedättekin jo monenlaista siitä, miten internet toimii.

Mutta mitä jos lapsilla olisi taikasauva ja he saisivat päättää? Kuinka internetin pitäisi toimia ja mitä sillä pitäisi voida tehdä, jos ihan kaikki olisi mahdollista?

Näin parempi internet toimii -tarinaa voi jatkaa ja dokumentoida monilla tavoin, esimerkiksi:

- piirtämällä kuvia tai sarjakuvia siitä, mitä maailman parhaassa netissä voisi tehdä.
- kertomalla aiheesta yhdessä jatkokertomus, joka kirjataan ylös ja näytellään.
- videoimalla kertomuksia ja näytelmiä aiheesta.

Lataa opas: kavi.fi/meku/julkaisut

Meidän jutusta tuttu!

Tarkoituksena on tuottaa lasten näköisiä videojuttuja heille tutuista ja tärkeistä asioista ja tutustua videoinnin alkeisiin. Millaisia asioita omasta ryhmästä olisi kiva näyttää videolla toisille – vaikkapa tulevalle eskarille tai isovanhemmillemme, tai toisille lapsiryhmille? Lapset voivat myös haastatella videolle toisiaan. Haastatteluista saa mukavia kokemuksia sekä kameran edessä että takana olemisesta ja oman mielipiteen ilmaisemisesta.

Liikkuvaa kuvaa -harjoitus

Harjoitukseen sopii mikä tahansa videota ottava laite, esimerkiksi kännykkä, tablettitietokone tai digikamera.

Lapset valitsevat jonkin pienen kuvauskohteen tilasta, laittavat nauhoituksen päälle ja lähtevät kuvaamaan kohdetta kävelemällä hitaasti sen luo. Kun kohde on saavutettu, nauhoitus lopetetaan. Katsellaan videot yhdessä. Missä vaiheessa toiset arvaavat, mikä oli kuvattava kohde? Miten kuva muuttui, kun liikutit kameran kanssa? Mitä kaikkea kuvassa näkyi alussa, entä lopussa?

Koko materiaali sekä mallipohja kuvauslupalappuun osoitteessa: mediataitokoulu.fi/meidanjuttu

Mitä jos netti ei toimisi?

Mitä jos Internet ei toimisi? Kuinka selviäisimme ilman nettiyhteyttä ja millaisilla välineillä viestisimme? Millaisia viestejä ennen lähetettiin?

Mihin nettiä tarvitaan?

Tarvitseeko vedenkeitin nettiä? Entä polkupyörä? Etsitään yhdessä laitteita ja asioita, jotka tarvitsevat tai eivät tarvitse nettiä. Voitte myös koota seinälle kaksi isoa paperia, joista toiselle etsitään esineitä jotka tarvitsevat nettiä ja toiselle esineitä, jotka eivät ole yhteydessä nettiin. Tavoitteena on tutustua internetin merkitykseen arjessa.

Koodileikki

Koodilla ohjataan tietokoneohjelmia ja robotteja. Koodileikissä sovitaan merkit ja niitä vastaavat liikkeet. Yksi on ohjeita antava ”koodaaja” ja muut robotteja, jolloin leikki toimii kuten perinteinen ”Kapteeni käskee”. Leikki voidaan toteuttaa myös pareittain niin, että koodaaja ohjeistaa sovitulla merkeillä toisen tekemään tietyn tehtävän. Merkkejä voi olla esimerkiksi: taputus = kulje eteenpäin, tömistys = pysähdy, ja niin edelleen. Tärkeää on ymmärtää, että robotit ja tietokoneohjelmat toimivat vain niille annettujen ohjeiden mukaan.

Osoitteesta mediataitokoulu.fi/poikkeustila ladattava Selviytymispakkaus sisältää yksinkertaisia toimintavinkkejä, joiden avulla voit tehdä internetin merkitystä näkyväksi.

Mediakasvatusta ympäri vuoden

Mediataitokoulu tarjoaa tietoa, tutkimusta ja tehtäviä mediakasvatuksesta ja median ilmiöistä. Palvelun tavoitteena on kehittää mediataitoja sekä vahvistaa valmiuksia mediakasvatukseen.

Tutustu osoitteessa mediataitokoulu.fi.

